

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายใน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส

The relationship between Internal and external factors on the success of the community enterprise : Narathiwat Province

นุรน์จมาล် แวดโต¹, ปกรณ์ ลิ้มโยธิน² และชุติมา หวังเบญญ์หมัด³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กรกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส ที่ประกอบการจริงประจำปี 2554 แห่งละ 1 คน รวมจำนวน 293 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 169 คน ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ สถิติ Correlation ผลจากการวิจัยพบว่า

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรประกอบด้วยความสามารถในการบริหารจัดการภาวะผู้นำ และทัศนคติของสมาชิก และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรประกอบด้วยนโยบายภาครัฐ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ประกอบด้วย ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ประกอบด้วยความสามารถในการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ และทัศนคติของสมาชิก ส่วนปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรประกอบด้วย นโยบายภาครัฐ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านศักยภาพของชุมชน การมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ และการทำธุรกิจอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรในส่วนของปัญหา

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล สงขลา 90110 ประเทศไทย

² ดร. , อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล สงขลา 90110 ประเทศไทย

³ ดร. , อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล สงขลา 90110 ประเทศไทย

ความไม่สงบในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการ ทศนคติ

Abstract

This research aims to study the relationship between the internal and external factors on the success of community enterprise in Narathiwat province. The population in this research is the 293 members of community enterprise in Narathiwat province that is true entrepreneur of the year 2554. Determine the sample by using the formula of Taro Yamane which has 169 samples. The researchers used a simple random (Simple Random Sampling) for the raffle. The research tool was a questionnaire and statistics type is Correlation statistics Results of the study revealed that

Internal environmental factors which include organization management ability, leadership and attitude of the members. And external environmental factors include government policies have a positive relationship with the success of community enterprise as a whole, significant at .01. External environmental factors which is unrest in the area is related to the success of community enterprise overall significant .05. When considering the effect of both factors were found that. Internal environmental factors which is include of organization management ability, leadership, attitude of members and external environmental factors include government policies encompass a positive relationship with the success of community enterprise, the potential of the community. The product has market and sustainability of business, significant at .01. The external environmental factors on the part of the unrest in the area is related to the success of community enterprise In terms of a market for the product. Significant .05.

Keywords: community enterprise, Management, attitude

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนับว่าเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพราะเป็นการพัฒนาระบบการจัดการชุมชนเพื่อสร้างขีดความสามารถของคนในชุมชนอย่างเป็นระบบ มั่นคง และยั่งยืน วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อชุมชนเพราะ 1) ส่งเสริมการรวมตัวกันของคนในชุมชน ในการประกอบธุรกิจในระดับชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความมั่นคงสามารถลดการพึ่งพาจากภายนอกได้ 2) ส่งเสริมความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีการพัฒนาความสามารถในการจัดการให้ตรงตามความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง 3) เป็นการสร้างรากฐานของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะครัวเรือนเป็นหน่วยการผลิตที่เล็กที่สุดของสังคม 4) เป็นเครื่องมือในการสร้างรากฐานของเศรษฐกิจ สังคมให้เข้มแข็ง เพื่อที่จะให้ระบบเศรษฐกิจ และสังคมส่วนอื่น ๆ ได้ต่อยอดบนฐานที่เข้มแข็ง สามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทุนนิยมได้ และ 5) เป็นระบบเศรษฐกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสำหรับการแข่งขันในอนาคตบนฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สมพงษ์ ตันติวงศ์ไพศาล, 2551)

ด้วยเหตุที่ว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นการร่วมมือ ร่วมแรง และร่วมมือกันของคนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน โดยยึดหลักความพอเพียงและพึ่งตนเองเป็นหลัก ประกอบกับนโยบายของรัฐที่ให้ความสำคัญกับวิสาหกิจชุมชน โดยการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 โดยเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. ฉบับนี้เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะมีผลทำให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ พัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการกิจการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป

สำหรับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนราธิวาสนั้น มีวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการจริง จำนวน 293 วิสาหกิจชุมชน มีสมาชิกจำนวน 5,935 ราย จากการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมาชิกในกลุ่มจะมีรายได้ประมาณ 2,000–10,000 บาท/เดือน ซึ่งเฉลี่ยแล้วสมาชิกจะมีรายได้ประมาณ 3,000 บาท/เดือน เมื่อประมาณการแล้วจังหวัดนราธิวาสจะมีรายได้จากการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจำนวน 17 ล้านบาท/เดือน หรือประมาณ 204 ล้านบาท/ปี (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนราธิวาส, 2554) ซึ่งรายได้เหล่านี้สามารถเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวของสมาชิกได้ และจากการรายงานข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส (2554) พบว่าปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ 1) วิสาหกิจชุมชนขาดกระบวนการในการเรียนรู้การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน คือ ไม่มีความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่ม เช่น แผนการผลิต แผนการตลาด ระบบเงินทุน หมุนเวียน และการจัดทำบัญชี รวมทั้งขีดความสามารถของคนในชุมชน ทำให้เกิดปัญหาความไม่ยั่งยืนของกลุ่ม และไม่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน เนื่องจากกลุ่มยังขาดความเข้มแข็ง คือ กลุ่มยังขาดความรู้ และขาดปัจจัยในการผลิต ไม่เข้มแข็ง ขาดระเบียบการบริหารจัดการ 3) วิสาหกิจชุมชนผลิตสินค้าไม่ต่อเนื่อง ทำให้มีปัญหาเรื่องการจัดการตลาด คือ การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนราธิวาสส่วนใหญ่จะทำกิจกรรมในช่วงเวลาที่ว่างเว้นการประกอบอาชีพหลัก ซึ่งจะทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้มีปัญหาในเรื่องการจัดการตลาด 4) ขาดงบประมาณในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ทั่วถึง คือ การสนับสนุนไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สนับสนุนไม่ทันสถานการณ์ อีกทั้งรัฐมักจะสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมเดิม ๆ มากกว่ากลุ่มที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อพัฒนาระบบวิสาหกิจตามแนวทางการกระบวนการจริง ๆ และ 5) ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็เป็นอุปสรรคหนึ่งในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของจังหวัด คือ ความไม่สงบในพื้นที่ส่งผลต่อการลงทุนด้านการค้าและบริการ ในภาคธุรกิจเอกชนไม่มีความมั่นใจในการลงทุน ประกอบธุรกิจในพื้นที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจไม่พัฒนาเท่าที่ควร (สำนักงานจังหวัดนราธิวาส กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด.ม.ป.ป.) ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนในด้านของการว่างงาน รายได้ที่ไม่พอเพียงต่อการดำรงชีพ ต้องอพยพไปทำงานในพื้นที่อื่น สำหรับธุรกิจที่มีการดำเนินการอยู่ การก่อเหตุจลาจลในพื้นที่ส่งผลทำให้ช่องทางการผลิต และการจัดจำหน่ายสินค้าทำได้ยากยิ่งขึ้น และยังมีผลทำให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขาดขวัญ และกำลังใจ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกองค์กรกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส ให้สามารถดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคง ยั่งยืน และสามารถต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม และขนาดกลางต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายใน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ

อันนา อ่อนมาก (2553: 62; อ้างอิงจาก กรมพัฒนาชุมชน. 2546: 3) ได้กล่าวถึงตัวชี้วัดความสำเร็จ ไว้ดังนี้ 1) ศักยภาพชุมชน คือ ความสามารถ หรือชุมชนที่มีการเจริญเติบโต เป็นชุมชนที่มีประชาชนทำงานร่วมกันเพื่อสร้างระเบียบทางสังคมต่าง ๆ หลายด้านประชาชนตั้งเป้าหมายสำหรับการใช้ชีวิตร่วมกันเป็นหมู่่มาก และความสามารถที่จะร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ได้ดังนี้ 1.1) ศักยภาพโดยรวม มีความสามารถในการจัดการสินค้าของชุมชน 1.2) การรวมกลุ่ม กลุ่มมีความสามัคคีในระหว่างสมาชิก 1.3) ผู้นำทางธุรกิจ 1.4) ทรัพยากรท้องถิ่น มีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการผลิต 2) การมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ การพิจารณาความสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์ ได้ดังนี้ 2.1) ผลิตภัณฑ์ได้รับการยอมรับในชุมชน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2.2) ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนาคุณภาพ 2.3) มีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าสูง 3) การทำธุรกิจอย่างยั่งยืน ได้ดังนี้ 3.1) ชุมชนได้ร่วมจัดตั้งองค์การเพื่อทำธุรกิจ การตลาด ได้ด้วยตนเอง 3.2) มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์เป็นของชุมชน 3.3) มีการบริหารจัดการโดยชุมชนที่ดี 3.4) เป็นความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง 3.5) มีความเป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ 3.6) มีความรู้สึกเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ในตำบล 3.7) รายได้เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต และผู้ประกอบการ 3.8) ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

แนวคิดการบริหารจัดการ

โพลเล็ต (Mary Parker Follett n.d.) “การบริหารจัดการเป็นเทคนิคการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น” เป็นแนวคิดของ “Follett” เธอเน้นเรื่องการประสานงานโดยกล่าวว่า ในการจัดการหรือการบริหารงานจำเป็นต้องมีการประสานงาน 4 ชนิด ดังต่อไปนี้ 1) การประสานงานโดยการติดต่อโดยตรงกับตัวบุคคลที่รับผิดชอบงานนั้นๆ 2) การประสานงานในระยะเริ่มแรกหรือในขั้นวางแผนกิจกรรมต่างๆ 3) การประสานงาน ที่เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในกิจกรรมทุกอย่างที่กระทำ และ 4) การประสานงานที่กระทำเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ George R.Terry ที่ได้กล่าวว่า “การบริหารจัดการ เป็นกระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การ การกระตุ้นและการควบคุมให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่นๆ”

แนวคิด ทฤษฎี ผู้นำ

พยอม วงศ์สารศรี (2541: 198-199) สำหรับแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ (Leadership theory) ได้มีผู้ศึกษาทฤษฎีความเป็นผู้นำไว้จำนวนมาก แต่ในที่นี้จะขอสรุปความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีภาวะผู้นำ ซึ่งพัฒนาเป็นแม่แบบผู้นำ ดังนี้ 1) ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ (Trait theory) การที่บุคคลได้เป็นผู้นำเพราะบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพ และความสามารถที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ 2) ทฤษฎีสถานการณ์ (Situational Theory) ผู้นำเกิดเพราะมีสถานการณ์บางอย่างทำให้บุคคลต้องแสดงบทบาทผู้นำโดยมีผลกระทบมาจากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ 3) ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Theory) โดยผู้นำจะมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงเรื่องค่านิยม คุณธรรม มาตรฐาน การมองการณ์ไกลไปในอนาคต และวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ

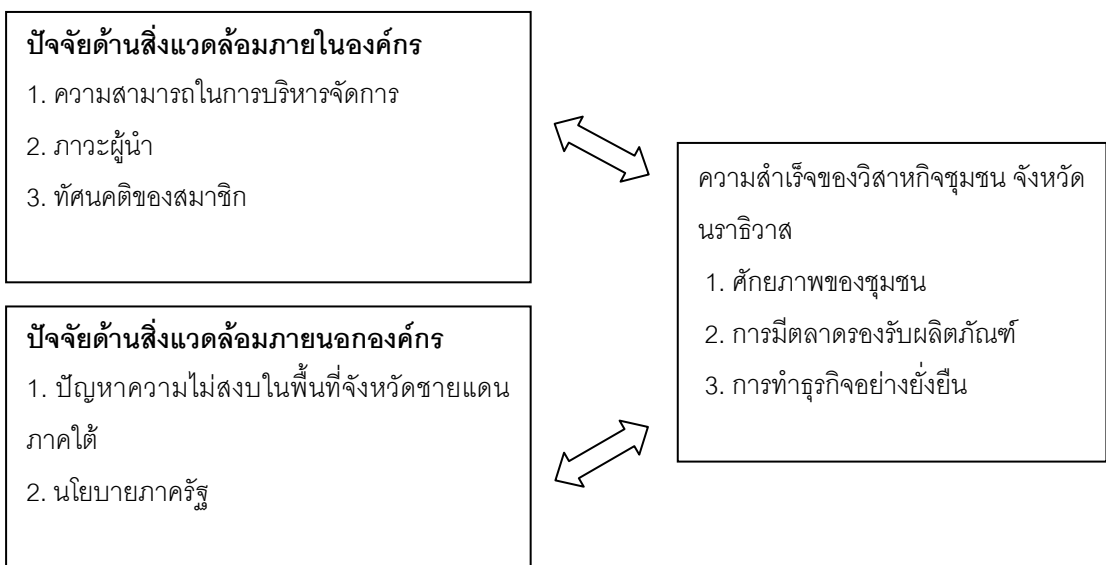
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติ น. แนวความคิดคือ คำว่า ทัศนคติ นั้น เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า ทัศนะ ซึ่งแปลว่าความเห็น กับคำว่า คติ ซึ่งแปลว่า แบบอย่าง หรือลักษณะ เมื่อรวมกันเข้าจึงแปลว่า ลักษณะของความเห็น หรือแนวความคิด ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

กรอบแนวคิด

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการ หรือตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส ที่ประกอบการจริง ประจำปี 2554 จำนวน 293 แห่ง (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส. 2554) แห่งละ 1 คน รวมจำนวน 293 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973: 125) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 169 คน ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน โดยการสุ่มตัวอย่างให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ แห่งละ 1 คน จะเป็นกลุ่มที่เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกหน่วยมีโอกาสถูกเลือกมาเท่า ๆ กัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยพัฒนา และปรับปรุงจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส เป็นคำถามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ 1) ความสามารถในการบริหารจัดการ 2) ภาวะผู้นำ และ 3) ทักษะคติของสมาชิก และเป็นคำถามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนโยบายภาครัฐ และเป็นคำถามที่เกี่ยวกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนราธิวาส ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ 1) ศักยภาพของชุมชน 2) การมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ และ 3) การทำธุรกิจอย่างยั่งยืน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert rating scales) 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และเสนอแนะแก้ไขปรับปรุง

2. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อคำถามแต่ละข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (เชาวรัตน์ เตมียกุล .2554) และผลจากการทดสอบพบว่า ค่า IOC มีค่าระหว่าง .66-1.00

3. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้
4. นำแบบสอบถามดังกล่าวทำการทดสอบเบื้องต้น 30 ชุด กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนราธิวาส ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้
5. หลังจากทดสอบแบบสอบถามตามจำนวนที่กำหนดไว้ และรับแบบสอบถามคืนแล้ว ได้นำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ไม่ต่ำกว่า 0.7 ขึ้นไป (Pallant. 2007) และผลการทดสอบพบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .951

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกองค์กรกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยใช้สถิติ Correlation

ผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมองค์กรกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยสามารถเสนอผลการวิจัย ได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกองค์กรกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส

	ศักยภาพ ของ ชุมชน(Y_1)	การมีตลาด รองรับ ผลิตภัณฑ์(Y_2)	การทำ ธุรกิจ อย่างยั่งยืน (Y_3)	ความสำเร็จของ กลุ่ม วิสาหกิจชุมชน โดยรวม(Y)
ความสามารถในการบริหารจัดการ (X_1)	.511**	.677**	.652**	.960**
ภาวะผู้นำ (X_2)	.490**	.566**	.551**	.809**
ทัศนคติของสมาชิก(X_3)	.503**	.687**	.640**	.893**
ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่(X_4)	.031	.177*	.108	.154*
นโยบายภาครัฐ(X_5)	.224**	.211**	.299**	.482**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยภาพรวมปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรประกอบด้วยความสามารถในการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ และทัศนคติของสมาชิก และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรประกอบด้วย นโยบายรัฐมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรในส่วนของปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ประกอบด้วยความสามารถในการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ และทัศนคติของสมาชิก และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรประกอบด้วยนโยบายภาครัฐ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านศักยภาพของชุมชน การมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ และการทำธุรกิจอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกประกอบด้วย ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุป

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมองค์กรกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัย พร้อมการอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ และทัศนคติของทัศนคติของสมาชิก และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรประกอบด้วยปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ และนโยบายภาครัฐมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร คือ ความสามารถในการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ และทัศนคติของสมาชิก และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร คือ นโยบายภาครัฐ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านศักยภาพของชุมชน การมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ และการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ในด้านปัญหาความไม่สงบในพื้นที่นั้นมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ ผลจากการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส มีการบริหารจัดการที่ดี มีลักษณะการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ หรือแม้แต่โครงการจะมีการทำงานกันเป็นทีม กลุ่มจะมีการบันทึกทำรายการบัญชีรวมทั้งการเงินต่างๆอย่างเป็นระบบเรียบร้อย ประกอบกับสมาชิกมี

ความสามัคคีกันในกลุ่ม และรู้สึกมีความมั่นคงและพอใจกับเงินปันผลที่ได้รับ ทำให้สมาชิกกลุ่มมีการตอบสนองตามความต้องการ หรือเกิดแรงผลักดันทางร่างกายที่ดี จึงส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาสมีความสำเร็จ ทั้งในเรื่องศักยภาพของชุมชน การมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ และการทำธุรกิจอย่างยั่งยืนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการมีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาสสามารถผลิตสินค้าของกลุ่มให้มีจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น สวยงาม เป็นที่ยอมรับในคุณภาพ และสินค้าของกลุ่มเป็นที่ต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภสร เลี้ยววานิช (2553: 62-64) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยแห่งความสำเร็จของร้านค้าชุมชน กรณีศึกษา ศูนย์สาธิตการเกษตร ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยต จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อเหตุแห่งความสำเร็จของร้านค้าชุมชน ศูนย์สาธิตการเกษตร ประกอบไปด้วยปัจจัย ดังนี้ ปัจจัยด้านการจัดการ ปัจจัยด้านทัศนคติของสมาชิก ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านราคาสินค้า ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง ปัจจัยด้านทุน ปัจจัยด้านสมาชิก ปัจจัยด้านการได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก ปัจจัยด้านรูปแบบของร้านค้าชุมชน และสอดคล้องกับธงชัย สันติวงษ์ (2542: 166) ที่กล่าวว่า ทัศนคติจะก่อตัวขึ้นมาก และเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยหลายประการ หลายทางด้วยกัน การจูงใจทางร่างกาย ทัศนคติจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งกำลังดำเนินการตอบสนองตามความต้องการ หรือแรงผลักดันทางร่างกายอยู่ ตัวบุคคลดังกล่าวจะสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคคล หรือสิ่งของที่สามารถช่วยให้เขามีโอกาสตอบสนองความต้องการของตนเองได้ และในทางตรงกันข้ามจะสร้างทัศนคติต่อสิ่งของ หรือบุคคลที่ขัดขวางมิให้เขาตอบสนองความต้องการได้ข่าวสารข้อมูล ทัศนคติจะมีพื้นฐานมาจากชนิด และขนาดข้อมูลข่าวสารข้อมูลที่แต่ละคนได้รับมา รวมทั้งขึ้นอยู่กับลักษณะแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารอีกด้วย ด้วยกลไกของการเลือกเห็นในการมองเห็น และเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ข่าวสารข้อมูลบางส่วนที่เข้ามาสู่ตัวบุคคลนั้น จะทำให้บุคคลนั้นเก็บไปคิด และสร้างขึ้นเป็นทัศนคติขึ้นมาได้เกี่ยวข้องกับกลุ่ม ทัศนคติบางอย่างอาจจะมีมาจากกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย เช่น ครอบครัว ในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน และกลุ่มสังคมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของกลุ่มครอบครัว และกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ต่างก็เป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นแหล่งสร้างทัศนคติให้กับบุคคลที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวนั้นได้ประสบการณ์ ประสบการณ์ของกลุ่มที่มีต่อวัตถุสิ่งของ ย่อมเป็นส่วนสำคัญที่จะให้บุคคลต่าง ๆ ตีค่าสิ่งที่เขาได้มีประสบการณ์มานั้นมาเป็นทัศนคติได้ เช่น ในกรณีถึงการซื้อสินค้าเป็นตัวอย่าง ถ้าหากคนใดคนหนึ่งถูกใจในรสชาติอาหารของภัตตาคารแห่งหนึ่งเขาอาจมีทัศนคติที่ดีต่อร้านนั้น และจะกลับไปกินอีกเสมอ แต่ถ้าหากเกิดความไม่พอใจ หรือผิดหวังครั้งใดครั้งหนึ่ง ก็อาจจะทำให้เปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่

ไม่ดีลักษณะท่าทาง ถึงแม้ว่าลักษณะท่าทางจะมีความหมายกว้างที่สุดตามที่กล่าวมาแล้ว แต่ลักษณะท่าทางหลายประการต่างมีส่วนสำคัญในการสร้างทัศนคติให้กับตัวบุคคลไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. จากผลการวิจัยความสามารถ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ ดังนั้น ในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีแผนปฏิบัติการโครงการอย่างชัดเจน มีกระบวนการติดตามงานอย่างใกล้ชิด และให้สมาชิกร่วมกันกำหนดแผนการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันเพิ่มมากขึ้น

2. จากผลการวิจัยทัศนคติของสมาชิก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนสูงรองจากความสามารถในการบริหารจัดการ ดังนั้น ในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างผู้นำกับสมาชิก สมาชิกกับสมาชิก เพื่อกระตุ้นความรู้สึกลให้สามารถมีความรู้สึกที่ดีต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเป็นระยะๆ เพื่อให้สมาชิกทราบข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุเพื่ออิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนระหว่างภูมิภาค

เอกสารอ้างอิง

ธงชัย สันติวงษ์. (2542). พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยพัฒนาจำกัด.

นภสร เลี้ยววานิช. (2553). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของร้านค้าชุมชน กรณีศึกษา ศูนย์สาธิตการเกษตรตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญาานิพนธ์ บธ.ม. (การประกอบการ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เชาวรัตน์ เตเมียกุล. (2554). การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย. สืบค้นจาก
icoh.anamai.moph.go.th/thai/files/KM/2554/05/ppt/04.ppt

สมพงษ์ ตันติวงศ์ไพศาล. (2551). ความแตกต่างระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับธุรกิจชุมชน.

สืบค้นจาก <http://www.gotoknow.org/posts/475798>

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนราธิวาส. (2554). รายงาน
ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัด นราธิวาส. สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส กรมส่งเสริม
การเกษตร.

สำนักงานจังหวัดนราธิวาส กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด.(ม.ป.ป.).ร่างแผนพัฒนา
จังหวัดนราธิวาส ปี 2553-2556. สืบค้นจาก <http://www.2.narathiwat.go.th./>

[narathiwat/news_poc/images_upload/20108271339191 pdf](http://www.2.narathiwat.go.th./narathiwat/news_poc/images_upload/20108271339191.pdf)

อันนา อ่อนมาก. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน: ธุรกิจผลิตภัณฑ์
เสื่อกก ตำบลแพง อำเภอ โกสุเมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. 3 rd ed. New York. Harper and
Row.Forum for Rural Transport and Development.